

Volby do místního zastupitelstva 23. - 24.9.2022

Do svých poštovních schránek jste dostali hlasovací lístky s kandidáty do zastupitelstva obce Moraveč. V naší obci je 7 zastupitelů a na jejich místa kandiduje 9 místních občanů. Vaším úkolem tedy bude zaškrtnout minimálně jednoho a maximálně sedm kandidátů. Hlasovat budeme jako vždy v zasedací místnosti obecního úřadu. Vzhledem k tomu, že místnost je v patře, nebojte se požádat o přenosnou hlasovací urnu – ať již doma,

nebo pod schody u vchodu. Členové volební komise k vám rádi dojdou v domluvený čas! Objednejte se na telefonu 565 394 129.

Při volbách proběhne také ohlášená **anketa** ohledně započetí závazného jednání s firmou Meridian o **stavbě dvou větrných elektráren na našem území**. Zastupitelstvo se domluvilo, že hlasovat se bude ve volební místnosti. Zde každý náš občan, či majitel místní nemovitosti, může vyplnit anketní lístek, kde

bude hlasovat pro nebo proti stavbě. Každý anketní lístek musí být označen jménem, příjmením a číslem popisným své nemovitosti. Následně vhodí lístek do zapečetěné schránky. Zastupitelstvo dlouze diskutovalo o způsobu hlasování a nakonec zvolilo tento neanonymní způsob. A to vzhledem k důležitosti vypovídající hodnoty této ankety pro následné jednání místních radních v této věci.

Veřejné osvětlení v naší obci

Všichni nyní řešíme, jak reagovat na skokové navýšování ceny energií. Také místní zastupitelstvo řešilo platby elektrické energie, a to zejména v souvislosti s fungováním veřejného osvětlení. Svítit celou noc obec začala v roce 2006, kdy pouliční světla zhasla v době hašení požáru rodinného domu manželů Pavlíčkových a hasičům to velmi zkomplikovalo jejich práci. V roce 2010 jsme vyměnili všechna osvětlovací tělesa v obci. Současná svítidla vykazují až třetinovou úsporu spotřeby oproti dřívějším zářivkám. V letošním

roce (ještě přibližně začátkem krize) jsme započali s výměnou stávajících osvětlovacích těles za sice drahá (jedno stojí cca 4.000 Kč), ale velmi úsporná světla s nastavitelnou intenzitou svítivosti. Zatím máme v obci namontovaná čtyři tato světla a po dobré zkušenosti s nimi budeme ve výměně pokračovat i u ostatních světel. Úspora by měla být podle zkušeností ostatních starostů o více než jednu třetinu současné spotřeby. Navíc jsou svítidla naprogramována tak, že intenzita světla (a tím i spotřeba energie) se uprostřed noci sníží o další třetinu. Výměnu světel nám zařídila a provádí k naší spokojenosti firma PELMONT pana Pichla z Lidmaně.

Prodejná doba v místním obchůdku v září a v říjnu:

Září

Ve **středu 28. 9.** je státní svátek a pekárna nepeče. Bude tedy zavřeno. (V tomto týdnu bude otevřeno jenom v pondělí a v pátek v obvyklý čas).

Pro malý zájem o nedělní prodej bude tento ukončen již ke konci září – naposled bude otevřeno v neděli 25. 9.!

Říjen:

V **pátek 7. 10.** bude otevřeno:
7.00–10.00 a 15.00–17.00 (návštěva lékaře)

Ve **středu 19. 10.** bude otevřeno:
7.00–12.00. (schůze v Praze)

V **pondělí 24. 10.** bude **zavřeno** (dovolená)

Ve **čtvrtek 27. 10.** bude otevřeno
7.00–12.00

V **pátek 28. 10.** bude **zavřeno**
(Státní svátek, pekárna nepeče)

Jednorázový únik vody z našeho vodojemu

Před třemi týdny – 24. srpna jsme byli všichni nemile překvapeni nenadále prázdným vodojemem – zrovna večer – v době, kdy se všichni po příchodu z práce potřebujeme umýt a najíst. Tento den uniklo z našeho vodojemu během několika hodin cca 80 m³ vody. Přirozeně jsme očekávali někde proražené potrubí – vzhledem k rychlosti, jakou voda zmizela. Zastavili jsme vodu, připravili jsme náš nový posilovací zdroj a ráno situaci přijeli operativně řešit odborníci z firmy Vodak Pacov, kteří pro nás vodovod spravují. Jejich vyvinuté úsilí však bylo nadarmo. Již v poledne bylo jasné, že za únikem vody nestojí havárie, ale nedbalost, lhostejnost nebo zlý úmysl některého našeho občana. Jak jinak si vysvětlit, že voda najednou zmizela a za pár hodin jí bylo opět dost? Na co je možné použít takové obrovské množství vody? Na to si musíme odpovědět asi každý sám.

Vzhledem k tomu, že to není poprvé, kdy se podobná věc stala, chceme vyměnit všechny vodoměry za citlivé elektronické, které někteří z vás už máte namontované a které na podobnou situaci okamžitě upozorní. Na další výměnu zatím čekáme, protože ve výrobě chybí čipy nutné k provozu vodoměru. Obec připravuje i další opatření, aby se v budoucnu zjistil podobný únik vody snadněji i v případě, že by voda odcházela mimo vodoměr. Nicméně tato „legrace“ nás všechny stála spoustu nepříjemností, zaměstnala několik lidí a obec zaplatila za hledání závady přes deset tisíc korun!

Kominík

pan Dvořák přijede do naší obce **v sobotu 24. září 2022**. Kdo budete chtít využít jeho služeb, nahláste se prosím na obci u paní Renáty Větrovské.

Nabídka MUDr. Lucie Křivohlavé:

vzhledem k opětovnému nárůstu případů covidu v našem okrese jsem se rozhodla nabídnout očkování posilovací dávkou novou vakcínou Pfizer Comirnaty/ proti mutaci Omikron přímo v Moravci v týdnu od 19. 9., zájemci se objednají na doktorkakrivohlava@seznam.cz, telefonu

565 322 259 (po-pá v dopoledních hodinách, út odpo 14-18h) nebo v obchodě, neregistrovaní pacienti musí nahlásit rodné číslo, bydliště, pojišťovnu a tel. číslo. Po očkování bude vydán vakcinační certifikát. Očkovat lze pouze posilovací tzn. 3. nebo 4. dávkou.

Obnovitelné zdroje energie - cesta k nezávislosti?

Před pár lety jsem byl jeden z mála, kdo investoval do své výroby energie. Po letech klidu na energetickém trhu mne nic nemotivovalo k tomu, abych tento krok udělal. Byla to z mé strany spíše chuť vyzkoušet něco nového, čemu fandím iniciované návštěvou zkušenějšího kamaráda.

Hlavním motorem bylo vyzkoušet, zda, v jakém rozsahu a za jakých podmínek budu schopen provozovat náš dům na elektřinu ze slunce. Dnes po cca 5-ti letech zkušeností s polo-ostrovním fotovoltaickým systémem patřím mezi minoritu, která o problematice OZE trochu více ví.

Když nám firma instalovala elektrárnu, pan šéf se na nás s manželkou při předávání pouštl a povídá: Paní, ještě si na mne vzpomenete, až vás manžel bude buzerovat „Dneska svítí: per, vař, žehli a zanedlouho zase: nesvíti - proč zrovna dneska potřebuješ prád a žehlit? To to nemůžeš nechat na jindy? A nedáme si studenou večeři?...“. Musím dodat, že extrémista nejsem, ale velká část pravdy na tom je. Dnes jsme se naučili přemýšlet a dělat energeticky náročné práce v době, kdy energii máme a v době kdy moc energie nemáme (nebo ji kupujeme zvenku) jsme ve své spotřebě pokud možno střídmi. Lze to nazvat racionalizací. Dnes to rád a s úsměvem přirovnávám k mateřství či rodičovství. Když mi bylo náct, věděl jsem, že mít dítě není jen tak a je to kámen na noze. Dnes jako zkušený rodič vím, že rodičovství znamená určité oběti, ale přináší jiné podstatně lepší benefity. Můžeme mnoho získat, stačí moudře využívat to, co nám nabízí naše příroda.

Náš účet za elektřinu je dnes výrazně nižší, než kdysi býval i když používáme většinu strojů i malé auto na elektřinu. Není to sice na každodenní dojíždění přes půl republiky, ale na dojíždění do práce a běžné pojižďky po Pelhřimově a okolí auto dobře slouží. Navíc je jeho provoz realizovatelný na obnovitelný zdroj po 9-10 měsících v roce. Ano, naše auto sice má výfuk v Pruněřově, ale jen dva až tři měsíce v roce - když je u nás trvale zataženo nízkou oblačností a slunce dlouho nevidíme. Po zbytek roku funguje na energii s jednorázovými vstupními emisemi na začátku.

Komunitní energetika je důležitým milníkem

Nedávno jsem měl možnost navštívit několik Bavorských měst, kde před lety místní lidé, firmy a obce ve velkém investovali do obnovitelných zdrojů. Vzhledem ke skutečnosti, že by se u nás investor zamýšlil stavět větrnou farmu, mne zajímala řada informací od zdroje. Na prezentacích projektů a společných diskuzích se zástupci provozovatelů padla řada informací, které byly i pro mne

nové. Vzhledem k přítomnosti překladatelů byla vzájemná diskuze velmi konkrétní a zajímavá na mnoha úrovních.

Okolo větrných elektráren byla před lety i v Německu taky řada otazníků i předpoklů. Navíc z mnoha stran padaly informační fauly a přifouknuté polopravdy. To by vydalo na samostatný delší článek. Fakt je ten, že schvalování elektráren je vždy velmi diskutováno, protože to je nový rušící prvek a jeho negativní vliv je nezbytně nutné minimalizovat s maximální péčí.

Prvním faktem je skutečnost, že při počátečních diskuzích a následném obecním hlasování se pro elektrárny většinou vyjádřila kladně pouze menšina obyvatel. Když se nedávno dělal průzkum následný, bylo pro spuštění stavby dalších elektráren už 3/4 obyvatel. Proč? Odpovědí je právě zvolený způsob realizace investice. Komunitní energetika si klade za cíl zapojit do takovýchto projektů primárně místní obyvatele. Dát sílu těm, kteří se na dílo budou muset každý den dívat a budou s ním muset žít. Dát jim šanci projekt významným způsobem ovlivnit tak, aby i jim přinášel užitek.

Je zcela jasné, že se mezi místními a přespolními nenajde tolik investorů, aby se podařilo poskládat úplnou investici do projektů. Proto se do zbývající kapacity projektů nevyužitých místními samozřejmě zapojí anonymní trh. Důležité je nastavit pravidla provozu tak, aby místní měli podstatný hlas vzhledem k situaci v místě. Anonymní většina investorů by si řešila věci s místem nesusouvějící. Tento způsob investování může například zajistit vypnutí větrných elektráren v době, kdy by vrhaly stíny na domy či by způsobovaly jiné „rušení“, ačkoliv je to pro investory provozní ztráta. Toto je jednoduše daň obecnímu blahu za umístění provozovny na katastru obce. A mohl bych pokračovat v dalších příkladech.

Smyslem a obsahem tohoto článku je naznačit všem našim obyvatelům, že obnovitelné zdroje jsou sice malé, nespolehlivé a okolí obtěžující, ale nabízejí nám příležitost k získávání energie čistým způsobem, který zásadním způsobem nendrancuje zdroje naší planety a nepoškozují životní prostředí tak, jako tradiční energetika. Jsme na dobré cestě k nezávislosti. Můžeme mít v obci energetický zdroj s výrazně nižším zatížením životního prostředí a byla by škoda odmítnout tuto příležitost. Na druhou stranu je nezbytně nutné vést o tomto novém narušiteli našeho hnízdečka konstruktivní debatu tak, aby byl negativní vliv tohoto potřebného zdroje čisté energie na obyvatele co možná nejmenší a na druhé straně aby naši občané nezůstali tak docela bez hlasu na pospas anonymnímu investorovi.

Energetická zranitelnost a soběstačnost

Kdybych tyto texty psal před pár lety, drtivá většina obyvatel by si jistě klepala na hlavu, jako že proč takové věci vůbec řeším. Dnes je cena elektřiny rozdivočelá, plyn k nám momentálně moc neproudí a v zimě se dají očekávat omezení, problémy či výpadky energií. Mnoho z vás jistě začíná měnit svůj názor na riziko energetické zranitelnosti - tuto a možná i další zimu budeme zranitelní výpadkem jedné podstatné surovinové dodávky z východu. A přitom je vysoce pravděpodobné, že zdroj levné čisté energie nám tady sídlí kousek za humny.

Ano, jeden obnovitelný zdroj sám o sobě není schopen zajistit úplnou a stálou dodávku energie. Na druhou stranu je-li různých zdrojů více, pak se vzájemně mohou překrývat a doplňovat. To neznamená, že bude zajištěna neustálá stabilita a dostatečnost. Nicméně bude jistě období nadbytku a období nedostatku, která se budou střídát. Ale čím více budou různé zdroje kombinovány, tím lépe se nám podaří zajistit stabilitu i dostatek tolik dnes potřebné energetické jistoty. Na současnou energetiku to klade nemalé nároky co do budoucích nutných změn. Na straně druhé to přináší šance a příležitosti pro další výzkum, vývoj a inovace.

Současná energetická lobby se hodí vysoká spotřeba paliv. Uhelná elektrárna má účinnost 35-55 %, jaderná 45 %, spalovací motory do 40 %. Zbytek energie je vyzářen ve formě zřídka kdy užitého tepla. Prostoru pro zlepšování již mnoho není. Na druhou stranu účinnost dnes používaných obnovitelných zdrojů energie sice není zásadně vysoká, ale odpadových produktů z provozu je minimum.

Na zlepšení se stále a velmi usilovně pracuje. Mnoho slibných projektů nabízí inovativní způsoby uchování čisté energie, právě té z přebytků, které by jinak byly zmařeny. Snad se brzy podaří najít bezpečný a pro přírodu nenáročný způsob skladování energie, tedy zlatý grál současnosti.

Dnes už díky výzkumu víme, jak palivo přeměnit v nově vynalezeném rotačním spalovacím motoru Omega 1, s účinností 80 %, který funguje s mikrochlazením okolním vzduchem. Obdobně umíme získat malé množství el. energie na rozsvícení lampy z energie žijících rostlin. Ano výzkum jde kupředu, ale jeho aplikace do praxe a běžného užití bude určitě ještě nějakou dobu trvat. Energie je klíč naší doby a diverzifikace její výroby je strategická výhoda, kterou můžeme přispět i k naší energetické bezpečnosti.

*(Jan Křivohlavý,
specialista vibrační diagnostiky)*